

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

مردم سالاری دینی

به مناسبت دوازدهم فروردین روز جمهوری اسلامی

(بر اساس بیانات رهبر معظم انقلاب از ۱۳۹۰ تا کنون)

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

پژوهشگر: امید جلوداریان

دوازدهم فروردین، نماد تحقق اراده مردم و گره خوردن آن با اسلام و در واقع انتخاب نوع حکومت مردم سالاری دینی بود. به بیان دیگر مردم در این روز با رای قاطع خود نظام جمهوری اسلامی را به عنوان نظام سیاسی آینده کشورشان انتخاب کردند. در چهار دهه گذشته نیز اصل مهم مردم سالاری دینی همواره مورد نظر بوده است. به همین مناسبت در این پژوهش، به بررسی و تحلیل محتوای بیانات رهبر معظم انقلاب درباره "مردم سالاری دینی" از سال ۱۳۹۰ تا کنون پرداخته ایم.

رهبر انقلاب "تعیین نظام و قانون اساسی را با رای مردم و با بهره گیری از عنصر اراده ملی" و "سالار زندگی جامعه بودن مردم" را از معانی مردم سالاری ذکر می کنند و دین را مظهر کامل مردم سالاری همه جانبه می دانند. ایشان در این باره با اشاره به آیه "وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ" و "نکته اصلی در مسئله حج که همانا مردم سالاری اسلامی است"، از ریشه داشتن مردم سالاری دینی در معرفت دینی و جهان بینی الهی و وقوع مردم سالاری با الهام از تعالیم اسلامی سخن می گویند.

رهبر انقلاب مردم سالاری دینی را از مصادیق نظام سازی براساس فقه، ذکر، و بر ایجاد نظام مردم سالاری دینی، نخستین بار، توسط امام و با بهره گیری از ملتقطات فقهی، تاکید می کنند.

اهمیت مردم سالاری دینی نکته دیگری است که رهبر انقلاب به آن اشاره می کنند. از جمله محورهای مرتبط با این موضوع در بیانات رهبر انقلاب عبارت اند از: "مردم سالاری دینی، مایه رشد و توسعه معنوی و مادی"، "مردم سالاری اسلامی، مایه افتخار و عزت جمهوری اسلامی ایران"، "مردم سالاری دینی، پدیده بدیع و جذاب" و "مردم سالاری دینی، مردم سالاری سالم و بدون شگردها و خدعه های معمول در دنیا".

رهبر معظم انقلاب به نکته بسیار مهم دیگری در خصوص مردم سالاری یعنی "نو و جذاب بودن اندیشه مردم سالاری دینی" اشاره می کنند. مجذوب شدن مردم و صاحب نظران دنیا در مقابل فکر مردم سالاری دینی، جذاب بودن پدیده مردم سالاری دینی برای محیط های فکری دنیای اسلام، کنجکاوای نسل جوان امروز درباره پدیده مردم سالاری دینی، قابل اجرا و پیشرونده بودن اندیشه سیاسی نوی مردم سالاری دینی و علم شدن مردم سالاری دینی، مقابل لیبرالیسم و کمونیسم و فاشیسم از محورهای مرتبط با این موضوع هستند.

"مردم سالاری و امام و انقلاب" شاخص دیگری است که از بیانات رهبر انقلاب استخراج شده است. رهبر انقلاب مردم سالاری را از مبانی مطرح شده به وسیله امام و از عناصر اساسی نظم مدنی و سیاسی بنا شده توسط امام می دانند و از ترویج مردم سالاری اسلامی به برکت انقلاب و معناشدن نظام الهی به نظام مردم سالاری دینی، با انقلاب اسلامی سخن می گویند و تکیه به مردم سالاری را از سیاست های کلان و راهبردهای اصلی نظام برای رسیدن به آرمان ها و مردم سالاری دینی را از زایش های فکری جمهوری اسلامی در زمینه مسائل سیاسی می دانند.

براساس بیانات رهبر انقلاب، "انتخابات در ایران"، از مهم ترین نمادهای مردم سالاری دینی و به بیان دیگر یکی از دو رکن مردم سالاری دینی و در واقع پای فشردن بر مردم سالاری دینی صادقانه است.

"لزوم استفاده از فرصت حج برای تبیین الگوی مردم‌سالاری دینی"، "لزوم همراه بودن نظام مردم‌سالاری دینی با هدف‌های انقلاب و جهت‌گیری‌های انقلابی"، "لزوم توجه به پدیده جذب مردم‌سالاری دینی در میان انبوه شیوه‌های گوناگون حکومت"، "لزوم استفاده از معتقدان به مردم‌سالاری دینی در مراکز فرهنگی"، "لزوم پاسداشت مردم‌سالاری دینی در سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور" و "لزوم جامعه‌سازی به شیوه‌ای مردم‌سالارانه برای تمدن‌سازی اسلامی مجدد در عصر جدید" از جمله بایدهای مرتبط با مردم‌سالاری اسلامی در بیانات رهبر انقلاب است.

مدیریت پژوهش‌های خبری

۱۴۰۰/۰۱/۱۱

الف) معنای مردم سالاری:

- ۱- تعیین نظام با رأی مردم
 - ۲- تعیین قانون اساسی با رأی مردم
 - ۳- حکومت مردمی:
- ۱-۳- بهره‌گیری از عنصر اراده‌مآلی (جان‌مایه پیشرفت همه‌جانبه و حقیقی)
- ۲-۳- سالار زندگی جامعه بودن مردم براساس دین و اسلام

ب) دین و مردم سالاری:

- ۱- دین مظهر کامل مردم‌سالاری همه‌جانبه:
- ۱-۱- ریشه داشتن مردم‌سالاری دینی در معرفت دینی و جهان‌بینی الهی
- ۲-۱- وقوع مردم‌سالاری با الهام از تعالیم اسلامی:
- ۱-۲-۱- وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ
- ۳-۱- مردم‌سالاری از ویژگی‌های اسلام ناب
- ۴-۱- اسلام، روح، لب و ماده اصلی در مردم‌سالاری اسلامی
- ۲- مردم‌سالاری اسلامی، نکته اصلی است در مسئله حج
 - ۳- مردم‌سالاری دینی، مصداق نظام‌سازی براساس فقه:
- ۱-۳- ایجاد نظام مردم‌سالاری دینی، نخستین بار، توسط امام از ملتقطات فقهی

ج) اهمیت مردم‌سالاری دینی:

- ۱- مردم‌سالاری دینی، مایه رشد و توسعه معنوی و مادی
- ۲- مردم‌سالاری اسلامی، مایه افتخار و عزت جمهوری اسلامی ایران
- ۳- مردم‌سالاری دینی، پدیده بی‌نظیر و بدیع و جذاب
- ۴- مردم‌سالاری دینی، مردم‌سالاری سالم و بدون شگردها و خدعه‌های معمول در دنیا
- ۵- رواج اندیشه مردم‌سالاری دینی در دنیای امروز
- ۶- رهایی از تحقیر و استبداد و عقب‌ماندگی و استعمار و فساد و فقر و تبعیض با روش مردم‌سالاری دینی

د) نو و جذاب بودن اندیشه مردم‌سالاری دینی:

- ۱- جاذبه داشتن مردم‌سالاری اسلامی برای دنیا:
- ۱-۱- مجذوب شدن مردم و صاحب‌نظران دنیا درمقابل فکر مردم-سالاری دینی

مردم سالاری دینی

۱-۲- جذاب بودن پدیده مردم‌سالاری دینی برای محیط‌های فکری
دنیاى اسلام

۱-۳- کنجکاوى نسل جوان امروز درباره پدیده مردم‌سالاری دینی

۲- مردم‌سالاری دینی، اندیشه و تجربه‌ای نو برای بشر:

۲-۱- اندیشه سیاسی نو متکی بر فلسفه درست و زمینه‌های فکری و
اعتقادی مستحکم

۲-۲- قابل اجرا و پیشرونده بودن اندیشه سیاسی نوی مردم‌سالاری
دینی

۳- علم شدن مردم‌سالاری دینی، مقابل لیبرالیسم و کمونیسم
و فاشیسم

۴- استقرار مردم‌سالاری دینی، از مهم‌ترین مسائل در دنیاى
اسلام

ه) مردم‌سالاری و امام:

۱- مردم‌سالاری از مبانی مطرح‌شده به‌وسیله امام و از
شعارهای امام بزرگوار

۲- دو عنصر اساسی نظم مدنی و سیاسی بنا شده توسط امام:

۲-۱- سپردن کار کشور به مردم از طریق مردم‌سالاری

۲-۲- در چهارچوب شریعت بودن هرآنچه ناشی از حرکت
مردم‌سالاری است

۳- گزینش مردم‌سالاری برای نظام سیاسی کشور از مظاهر
عقلانیت امام

و) انقلاب و ترویج مردم‌سالاری:

۱- تبدیل رژیم ننگین سلطنت استبدادی به مردم‌سالاری دینی
با آمدن انقلاب:

۱-۱- تبدیل نظام طاغوت‌سالار به نظام مردم‌سالار، مهم‌ترین کار
اصولی انقلاب

۲-۱- تبدیل دیکتاتوری به مردم‌سالاری، از منافع ملی پس از انقلاب

۲- ترویج مردم‌سالاری اسلامی به برکت انقلاب

۳- معناشدن نظام الهی به نظام مردم‌سالاری دینی با انقلاب
اسلامی

ز) مردم‌سالاری خصوصیت بارز نظام:

۱- مردمی بودن در عین دینی بودن

۲- تکیه به مردم‌سالاری از سیاست‌های کلان و راهبردهای اصلی نظام
برای رسیدن به آرمان‌ها

۳- مردم‌سالاری اسلامی اساس کار نظام جمهوری اسلامی

مردم‌سالاری

۴- تفکیک ناپذیر بودن مردم‌سالاری و دین در نظام جمهوری اسلامی

۵- عرضه مدل جدید مردم‌سالاری دینی به دنیا توسط نظام جمهوری اسلامی

۶- جمهوری اسلامی دارنده روشن‌ترین و واضح‌ترین مردم‌سالاری‌ها
۷- مردم‌سالاری دینی از زایش‌های فکری جمهوری اسلامی درزمینه مسائل سیاسی

ح) انتخابات در ایران، از مهم‌ترین نمودهای مردم‌سالاری دینی:

- ۱- اهتمام جمهوری اسلامی به مردم‌سالاری با انتخابات
- ۲- انتخابات یکی از دو رکن مردم‌سالاری دینی
- ۳- انتخابات، مظهر مردم‌سالاری اسلامی
- ۴- استحکام پایه‌های مردم‌سالاری اسلامی با انتخابات
- ۵- متکی بودن مردم‌سالاری دینی به انتخابات
- ۶- انتخابات، پای فشردن بر مردم‌سالاری دینی صادقانه

ط) مردم‌سالاری دینی و دشمنان:

- ۱- ترس آور بودن رشد مردم‌سالاری اسلامی برای دشمنان
- ۲- تحمل ناپذیر بودن اصل مردم‌سالاری اسلامی برای دشمنان
- ۳- تلاش دشمن برای محروم کردن جمهوری اسلامی از مردم‌سالاری دینی
- ۴- مردم‌سالاری اسلامی در مقابل دموکراسی لیبرال غربی

ی) توصیه‌ها و بایدها:

- ۱- لزوم استفاده از فرصت حج برای تبیین الگوی مردم‌سالاری دینی
- ۲- لزوم همراه بودن نظام مردم‌سالاری دینی با هدف‌های انقلاب و جهتگیری‌های انقلابی
- ۳- توصیه به تشکّل‌های دانشجویی برای تبیین کلیدواژه اساسی و اصلی مردم‌سالاری
- ۴- لزوم توجه به پدیده جذّاب مردم‌سالاری دینی درمیان انبوه شیوه‌های گوناگون حکومت
- ۵- لزوم استفاده از معتقدان به مردم‌سالاری دینی در مراکز فرهنگی

مردم‌سالاری دینی

مردم سالاری دینی

- ۶- لزوم پاسداشت مردم سالاری دینی در سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور
- ۷- لزوم جامعه‌سازی به شیوه‌ای مردم‌سالارانه برای تمدن‌سازی اسلامی مجدد در عصر جدید
- ۸- خطاب‌بودن دیدگاه تقلیدی بودن مردم سالاری از غربی‌ها

الف) معنای مردم سالاری:

- ۱- تعیین نظام با رأی مردم
- ۲- تعیین قانون اساسی با رأی مردم
- ۳- حکومت مردمی:
- ۳-۱- بهره گیری از عنصر اراده مَلّی (جانمایه پیشرفت همه جانبه و حقیقی)
- ۳-۲- سالار زندگی جامعه بودن مردم براساس دین و اسلام

ب) دین و مردم سالاری:

- ۱- دین مظهر کامل مردم سالاری همه جانبه:
- ۱-۱- ریشه داشتن مردم سالاری دینی در معرفت دینی و جهان بینی الهی
- ۱-۲- وقوع مردم سالاری با الهام از تعالیم اسلامی:
- ۱-۲-۱- وَ أَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ
- ۱-۳- مردم سالاری از ویژگی های اسلام ناب
- ۱-۴- اسلام، روح، لب و ماده اصلی در مردم سالاری اسلامی
- ۲- مردم سالاری اسلامی، نکته اصلی است در مسئله حج
- ۳- مردم سالاری دینی، مصداق نظام سازی براساس فقه:
- ۳-۱- ایجاد نظام مردم سالاری دینی، نخستین بار، توسط امام از ملتقطات فقهی

ج) اهمیت مردم سالاری دینی:

۱- مردم سالاری دینی، مایه رشد و توسعه معنوی و مادی

۲- مردم سالاری اسلامی، مایه افتخار و عزت جمهوری اسلامی ایران

۳- مردم سالاری دینی، پدیده بی نظیر و بدیع و جذاب

۴- مردم سالاری دینی، مردم سالاری سالم و بدون شگردها و خدعه‌های معمول در دنیا

۵- رواج اندیشه مردم سالاری دینی در دنیای امروز

۶- رهایی از تحقیر و استبداد و عقب ماندگی و استعمار و فساد و فقر و تبعیض با روش مردم سالاری دینی

د) نو و جذاب بودن اندیشه مردم سالاری دینی:

۱- جاذبه داشتن مردم سالاری اسلامی برای دنیا:

۱-۱- مجذوب شدن مردم و صاحب نظران دنیا در مقابل فکر مردم سالاری دینی

۱-۲- جذاب بودن پدیده مردم سالاری دینی برای محیط‌های فکری دنیای اسلام

۱-۳- کنجکاو نسل جوان امروز درباره پدیده مردم سالاری دینی

۲- مردم سالاری دینی، اندیشه و تجربه‌ای نو برای بشر:

۲-۱- اندیشه سیاسی نو متکی بر فلسفه درست و زمینه‌های فکری و اعتقادی مستحکم

۲-۲- قابل اجرا و پیشرونده بودن اندیشه سیاسی نوی مردم سالاری دینی

ه) مردم سالاری و امام:

پژوهش
تجزی
معاونت سیاسی
صدا و ستا

و) انقلاب و ترویج مردم سالاری:

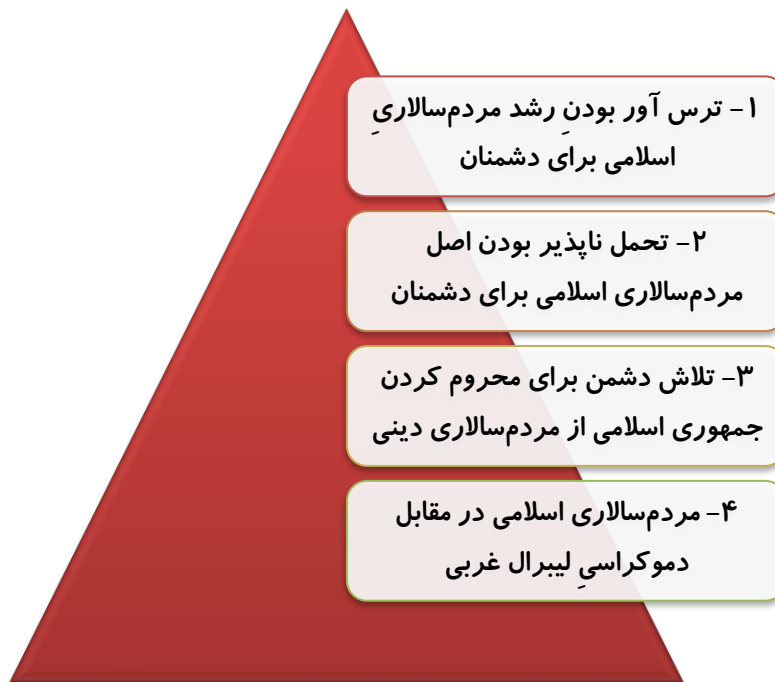
ز) مردم سالاری خصوصیت بارز نظام:

- ۱- مردمی بودن در عین دینی بودن
- ۲- تکیه به مردم سالاری از سیاست های کلان و راهبردهای اصلی نظام برای رسیدن به آرمان ها
- ۳- مردم سالاری اسلامی اساس کار نظام جمهوری اسلامی
- ۴- تفکیک ناپذیر بودن مردم سالاری و دین در نظام جمهوری اسلامی
- ۵- عرضه مدل جدید مردم سالاری دینی به دنیا توسط نظام جمهوری اسلامی
- ۶- جمهوری اسلامی دارنده روشن ترین و واضح ترین مردم سالاری ها
- ۷- مردم سالاری دینی از زایش های فکری جمهوری اسلامی در زمینه مسائل سیاسی

ح) انتخابات در ایران، از مهم‌ترین نمادهای مردم سالاری دینی:

ط) مردم سالاری دینی و دشمنان:

ی) توصیه‌ها و باید‌ها:

۱- لزوم استفاده از فرصت حج برای تبیین الگوی مردم سالاری دینی

۲- لزوم همراه بودن نظام مردم سالاری دینی با هدف‌های انقلاب و جهت‌گیری‌های انقلابی

۳- توصیه به تشکل‌های دانشجویی برای تبیین کلیدواژه اساسی و اصلی مردم سالاری

۴- لزوم توجه به پدیده جذاب مردم سالاری دینی در میان انبوه شیوه‌های گوناگون حکومت

۵- لزوم استفاده از معتقدان به مردم سالاری دینی در مراکز فرهنگی

۶- لزوم پاسداشت مردم سالاری دینی در سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش
کشور

۷- لزوم جامعه‌سازی به شیوه‌ای مردم سالارانه برای تمدن‌سازی اسلامی مجدد در عصر جدید

۸- خطاب‌بودن دیدگاه تقلیدی بودن مردم سالاری از غربی‌ها

جدول شاخصی ها و محورها به استناد عین عبارات

ردیف	موضوع	مهم ترین محورها	مستندات
۱	مردم سالاری دینی:	<p>الف) معنای مردم سالاری:</p> <p>۱- تعیین نظام با رأی مردم</p> <p>۲- تعیین قانون اساسی با رأی مردم</p> <p>۳- حکومت مردمی:</p> <p>۱-۳- بهره گیری از عنصر اراده ملی (جان مایه و پیشرفت همه جانبه و حقیقی)</p> <p>۲-۳- سالار زندگی جامعه بودن مردم براساس دین و اسلام</p> <p>ب) دین و مردم سالاری:</p> <p>۱- دین مظهر کامل مردم سالاری همه جانبه:</p> <p>۱-۱- ریشه داشتن مردم سالاری دینی در معرفت دینی و جهان بینی الهی</p> <p>۱-۲- وقوع مردم سالاری با الهام از تعالیم اسلامی:</p> <p>۱-۲-۱- وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ</p>	<p>«امروز به هدایت و توفیق الهی یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی آغاز میشود و پیشانی باشکوه و درخشان مردم سالاری اسلامی بار دیگر در برابر چشم جهانیان رخ مینماید»^۱.</p> <p>«اینکه کسی خیال کند که ما دشمنی نکنیم تا با ما دشمنی نکنند، این نیست؛ اصل نظام جمهوری اسلامی، اصل مردم سالاری اسلامی از نظر آنها قابل قبول نیست، قابل فهم نیست و قابل تحمل نیست»^۲.</p> <p>«دین مظهر کامل یک مردم سالاری همه جانبه است که بعضی از خارجی ها هم اعتراف کردند. ما در طول این ۴۱ سال، ۳۷ یا ۳۸ انتخابات داشته ایم؛ کجای دنیا این همه به مردم سالاری اهتمام می ورزند؟»^۳.</p> <p>«مردم سالار یعنی چه؟ یعنی از اول، تعیین نظام با رأی مردم؛ تعیین آن کسانی که باید بنشینند قانون اساسی را تنظیم کنند - [یعنی] خبرگان قانون اساسی - با رأی مردم؛ بعد که قانون اساسی تنظیم شد به وسیلهی منتخبین مردم، خود آن قانون اساسی باز در معرض رأی مردم؛ قوهی مقننه، قوهی اجرائیه، شوراهای گوناگون، خود رهبری، با رأی مردم؛ خبرگان رهبری را مردم معین میکنند، آنها آن وقت یک رهبری را انتخاب میکنند؛ یعنی همه چیز برمیگردد به رأی مردم؛ این [چورا] اداره ی کشور، معنای حکومت مردمی است. پس این دهه، یک دهه ای است که با هیچ برهه ی دیگری از ایام سال برای ما قابل مقایسه نیست؛ دهه ی فجر مظهر عزم ملی است، البته نظام اسلامی مردمی است، اما خصوصیتش فقط مردمی بودن نیست؛ نظام ما، نظام ایمانی است، نظام دینی است، مردم سالاری اسلامی است. «اسلامی» است که مثل شهید سلیمانی تربیت میکند؛ «اسلامی» است که خانواده ها را در دوران دفاع مقدس وادار میکند که جوانهای خودشان، پاره های تن خودشان را برای جهاد فی سبیل الله بفرستند، بعد هم افتخار کنند»^۴.</p> <p>«رهبر انقلاب اسلامی منظور آمریکایی ها از این حرف را که ایران باید به یک کشور عادی تبدیل شود، دست کشیدن جمهوری اسلامی از سخن نو آن برای دنیا یعنی «تلفیق آراء مردمی با افکار اسلامی و مبانی دینی در تشکیل و اداره ی جامعه» دانستند و افزودند: الگوی مردم سالاری دینی برای دنیا ناشناخته است و در مقابل میلیون ها وسیله ی تبلیغاتی که امروز در حال فعالیت علیه جمهوری اسلامی است، میتوان از فرصت حج برای تبیین این الگو و مسائلی مانند علت دشمنی آمریکا و منطق زیر بار زور نرفتن ملت ایران استفاده کرد»^۵.</p> <p>«انقلاب به یک انحطاط تاریخی طولانی پایان داد و کشور که در دوران پهلوی و قاجار بشدت تحقیر شده و بشدت عقب مانده بود، در مسیر پیشرفت سریع قرار گرفت؛ در گام نخست، رژیم ننگین سلطنت استبدادی را به حکومت مردمی و مردم سالاری تبدیل کرد و عنصر اراده ی ملی را که جان مایه ی پیشرفت همه جانبه و حقیقی است در کانون مدیریت کشور وارد کرد؛ آنگاه جوانان را میدان دار اصلی حوادث و وارد عرصه ی مدیریت کرد؛ روحیه و باور «ما</p>

۱ . پیام به مناسبت آغاز به کار یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۹/۰۳/۰۷

۲ . سخنرانی تلویزیونی به مناسبت ولادت حضرت امام زمان (عج)، ۱۳۹۹/۰۱/۲۱

۳ . بیانات در ابتدای جلسه درس خارج فقه و تشکر از حضور ملت ایران در انتخابات، ۱۳۹۸/۱۲/۰۴

۴ . بیانات در دیدار ائمه اطهار مختلف مردم، ۱۳۹۸/۱۱/۱۶

۵ . دیدار مسئولان حج با رهبر انقلاب، ۱۳۹۸/۱۰/۳۰

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>۱-۳- مردم سالاری از ویژگی‌های اسلام ناب</p> <p>۱-۴- اسلام، روح، لب و ماده اصلی در مردم‌سالاری اسلامی</p> <p>۲- مردم سالاری اسلامی، نکته اصلی است در مسئله حج</p> <p>۳- مردم سالاری دینی، مصداق نظام‌سازی بر اساس فقه:</p> <p>۱-۳- ایجاد نظام مردم سالاری دینی، نخستین بار، توسط امام از ملتقطات فقهی</p> <p>ج) اهمیت مردم سالاری دینی:</p> <p>۱- مردم‌سالاری دینی، مایه رشد و توسعه معنوی و مادی</p> <p>۲- مردم‌سالاری اسلامی، مایه افتخار و عزت جمهوری اسلامی ایران</p>	<p>میتوانیم» را به همگان منتقل کرد؛ به برکت تحریم دشمنان، اتکاء به توانایی داخلی را به همه آموخت و این منشأ برکات بزرگ شد»^۱.</p> <p>« حرکت عظیم ملت ایران، اینها را میترساند، قدرتمندان مادی ظالم زورگو را میترساند، کمپانی‌های بین‌المللی مکنده‌ی خون ملت‌ها را میترساند؛ می‌بینند که به پایان راه رسیده‌اند. بله، حفره‌های معنوی در تمدن‌ها خیلی زود خودش را نشان نمیدهد؛ غرب خب یک حرکتی کرد، حرکت صنعتی کرد، علم پیدا کرد، ثروت پیدا کرد، دنیا را گرفت، هیاو کرد اما آن رخنه‌ی اصلی و اساسی، رخنه‌ی معنوی در درون او، مثل موریانه کار خودش را میکند. منتها زود نشان نمیدهد؛ گاهی بعد از قرن‌ها نشان میدهد خودش را؛ حالا دارد نشان میدهد، الان دارد نشان میدهد؛ شما اروپا را نگاه کنید، آمریکا یک جور، اروپا یک جور، کشورهای تابع آنها یک جور؛ آن وقت در این دنیای این‌چنینی، اسلام، مردم‌سالاری اسلامی، حرکت اسلامی، تمدن اسلامی با استفاده‌ی از امکانات کنونی دنیا و ابزارهای موجود دنیا روزبه‌روز دارد رشد پیدا میکند؛ این برای آنها ترس‌آور است، رعب‌آور است؛ طبیعی است که دشمنی میکنند^۲.</p> <p>« پس بنابراین آن کسانی که سیاست را از اسلام جدا میکنند، نفی میکنند، اسلام را نفهمیده‌اند، آیات قرآن را نفهمیده‌اند. آیات قرآن، چه آنچه مربوط به حج است، چه آنچه مربوط به جهاد است، چه آنچه مربوط به ارتباطات مردم در یک جامعه است، چه آنچه مربوط به حاکمیت حاکم اسلامی در جامعه است، اینها همه سیاست‌هایی است که متعلق به اسلام است. مردم‌سالاری اسلامی هم که ما گفتیم، متخذ از متن اسلام و متن قرآن است. و امرهم شوری بینهم؛ این، آن نکته‌ی اصلی است در مسئله‌ی حج^۳.</p> <p>« ملت و مسئولین ما به برکت انقلاب و به برکت خودباوری ناشی از انقلاب حقیقتاً نیوغ نشان داده‌اند از خودشان. در طول این سالهای متمادی کارهای مهمی انجام گرفته؛ این همه ما گرفتاری داشتیم، جنگ داشتیم، تحریم داشتیم؛ این همه گرفتاری وجود داشته، درعین حال شما ببینید در زمینه‌ی کشاورزی، در زمینه‌ی علم، در زمینه‌ی فناوری، در زمینه‌ی بهداشت و درمان، در ارتقاء سطح آگاهی‌های عمومی، در زمینه‌ی عزت بین‌المللی، در مورد مردم‌سالاری واقعی و صحیح و مورد اطمینان، در مورد خدمات گسترده‌ی عمومی در سراسر کشور، چقدر کار در این کشور شده؛ حقیقتاً آنچه انجام گرفته است، به معنای حقیقی کلمه بسیار مهم و قابل اعتنا است^۴.</p> <p>« وقتی مردم‌سالاری دینی هست -مثل جمهوری اسلامی، مثل کشور عزیز ما- در نگاه عمومی [دنیا] به کشور ایران، مردم برجسته‌اند؛ لذا دشمنی دشمنان هم با مردم است. الان آمریکایی‌ها که با ما دشمنند، با شخص این حقیر یا با چند نفر دولتمرد دشمن نیستند، [بلکه] با ملت دشمنند، چون ملت در اینجا همه‌کاره است؛ همه‌ی چیزهایی که آنها را خشمگین میکند و به غیظ و غضب وادار میکند، کارهای ملت است، عظمت ملت است. اهمیت ملت در مردم‌سالاری بالا میرود، یعنی ملت شخصیت پیدا میکند، وجهه‌ی عمومی و دنیایی پیدا میکند، عزت و حرمت پیدا میکند؛ اینها هیچ‌کدام در دوران طاغوت نبود، اینها در دوران جمهوری اسلامی به برکت انقلاب به وجود آمد^۵.</p>

۱ . بیانیه «گام دوم انقلاب» خطاب به ملت ایران، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲

۲ . بیانات در دیدار مردم قم، ۱۳۹۷/۱۰/۱۹

۳ . بیانات در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۹۷/۰۴/۲۵

۴ . بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۱۳۹۷/۰۳/۰۲

۵ . بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۶/۱۱/۲۹

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
	۳- مردم‌سالاری دینی، پدیده بی‌نظیر و بدیع و جذاب		«مهم‌ترین کار اصولی‌ای که انقلاب کرده است، تبدیل نظام طاغوت‌سالار به نظام مردم‌سالار است؛ این مهم‌ترین کاری است که انقلاب کرده است؛ آن هم با الهام از تعالیم اسلامی، نه با مکتبهای این نظریه‌پرداز و آن نظریه‌پرداز و نقصها و معارضاتی که در حرفهایشان هست؛ نه، با الهام از اسلام، با الهام از قرآن. اَلَّذِينَ ءَامَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ؛ نظام الهی در مقابل نظام طاغوتی است و جمهوری اسلامی و انقلاب اسلامی، نظام الهی را معنا کرد به نظام مردم‌سالاری دینی؛ جمهوری اسلامی یعنی این؛ تبدیل کرد نظام طاغوتی را به نظام مردم‌سالار؛ این مهم‌ترین کار است».
	۴- مردم‌سالاری سالم و بدون شوگردها و خدعه‌های معمول در دنیا		«این هم که ما خیال کنیم انقلاب بدون نظام معنی میدهد، یک خطای دیگری است که از آن طرف، بعضی تصور میکنند انسان باید به همه چیز، به همه‌ی حوادث، به همه‌ی بخشهای نظام اسلامی زبان اعتراض و انتقاد و مانند اینها پیدا کند به اسم انقلاب؛ نه، این [صحیح] نیست. انقلاب یعنی نظام انقلابی؛ این نظام اسلامی، همین نظام امت و امامت، نظام مردم‌سالاری دینی باید باشد با هدفهای انقلاب، با حرکت انقلابی، با جهتگیری انقلاب؛ این باید اتفاق بیفتد».
	۵- رواج اندیشه مردم سالاری دینی در دنیای امروز		«ما مردم‌سالاری دینی را مایه‌ی رشد میدانیم، مایه‌ی توسعه میدانیم؛ هم توسعه‌ی معنوی، هم توسعه‌ی مادی. مردم‌سالاری دینی ارزش بسیار والایی است که ما برای دنیا و آخرت مردم از آن بهره‌مند شده‌ایم».
	۶- رهایی از تحقیر و استبداد و عقب‌ماندگی و استعمار و فساد و فقر و تبعیض با روش مردم‌سالاری دینی		«بنده این را به همه عرض بکنم: من مردم‌سالاری دینی را صادقانه قبول کرده‌ام، ما واقعاً قبول داریم مردم‌سالاری دینی را؛ هر کسی را که این مردم انتخاب بکنند، ما او را رئیس میدانیم، او را مسئول میدانیم، کمک به او را لازم میدانیم و وظیفه‌ی خودمان میدانیم؛ یا همه‌ی دولت‌ها این جور بوده، با این دولت هم همین جور است».
	(د) نو و جذاب بودن اندیشه مردم سالاری دینی:		«نظر اسلام در مورد جامعه‌ی سیاسی کشوری [یعنی] همین مسئله‌ی مردم‌سالاری اسلامی، نظر اسلام در مورد مسائل گوناگون؛ اینها چیزهایی است که جاذبه دارد و اگر بخصوص به گوش نسل‌های جوان دنیا برسد، مورد قبول قرار میگیرد. این هم یکی از خصوصیات امروز است که دیروز نبود».
	۱- جاذبه داشتن مردم‌سالاری اسلامی برای دنیا:		«این جلسه (تنفیذ حکم ریاست‌جمهوری) نماد مردم‌سالاری است ... انقلاب اسلامی آمد و مردم را از حاشیه به متن آورد؛ مردم شدند صاحب اختیار. از اول انقلاب، این دوازدهمین باری است که نتیجه‌ی گزینش مردم برای مدیریت قوه‌ی مجریه مشخص میشود؛ لذا [این] مجلس، جلسه‌ی مهمی است».
	۱-۱- مجذوب شدن مردم و صاحب‌نظران دنیا		«بنابراین، بعد از انقلاب، منافع ملی تغییر پیدا کرد؛ یعنی معیارها برای منافع ملی طبعاً تغییر پیدا کرد. بعد از آنکه انقلاب شد، همین‌طور که عرض کردیم، دیکتاتوری‌ها به مردم‌سالاری تبدیل شد، وابستگی‌ها به استقلال سیاسی تبدیل شد، عقب‌ماندگی به پیشرفتهای قابل توجه تبدیل شد؛ در زیرساخت‌ها، در نیروی انسانی، در صنایع مهمی مثل نانو، زیست‌فناوری؛ صنایع بزرگی که ماها امروز جزو درجه‌های بالای آنها در دنیا و در بین

۱ . بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۶/۱۱/۲۹

۲ . بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۶۹/۱۱/۲۹

۳ . بیانات در دیدار شرکت‌کنندگان در کنفرانس اتحادیه بین‌المجالس سازمان همکاری اسلامی، ۱۳۹۶/۱۰/۲۶

۴ . بیانات در دیدار مردم قم، ۱۳۹۶/۱۰/۱۹

۵ . بیانات در دیدار طلاب حوزه‌های علمیه استان تهران، ۱۳۹۶/۰۶/۰۶

۶ . بیانات در مراسم تنفیذ حکم دوازدهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۶/۰۵/۱۲

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
	درمقابل فکر مردم‌سالاری دینی	۱-۲- جذب بودن پدیده مردم‌سالاری دینی برای محیط‌های فکری دنیای اسلام	دویست‌و‌خردده‌ای کشور هستیم؛ در علم، در آموزش عالی و غیره. خب اینها حوادثی بوده که هویت انقلابی ما اینها را به وجود آورده ^۱ .
	۱-۳- کنجکاوی نسل جوان امروز درباره پدیده مردم‌سالاری دینی	۲- مردم‌سالاری دینی، اندیشه و تجربه‌ای نو برای بشر:	«من تشکلهایی را می‌گویم که تحت هر نامی، معتقد به انقلابند، معتقد به دینند، معتقد به نظام اسلامی‌اند، معتقد به این مبارزه‌ی عظیمند؛ تحت هر نامی که هستند فرق نمی‌کنند؛ خطابم به آنها است.... توصیه‌ی بعدی. چند کلیدواژه‌ی اصلی هست، این کلیدواژه‌های اصلی را فراموش نکنید: - مسئله‌ی «نقش مردم در حکومت» یکی از این کلیدواژه‌ها است؛ این کلیدواژه است.... «مردم‌سالاری»، این جزو کلیدواژه‌های اصلی است؛ این را فراموش نکنید. خب، شما می‌خواهید که مردم پای فلان صندوق بایند، پای آن صندوق نیایند، خب تلاش کنید تا آن کاری که شما می‌خواهید تحقق پیدا کند. جلوی حضور مردم پای صندوق رأی نایستید... اینها را باید تبیین کنید. یعنی توصیه‌ی من به تشکلهای دانشجویی این است که این کلیدواژه‌های اساسی و اصلی را درست تبیین کنند. از بیانات امام استفاده کنید و مانند اینها ^۲ ».
	۲-۱- اندیشه سیاسی نو متکی بر فلسفه درست و زمین‌های فکری و اعتقادی مستحکم	۲-۲- قابل اجرا و پیش‌رونده بودن اندیشه سیاسی نوی مردم‌سالاری دینی	«امام یک جذابیتهای شخصی داشت، یک جذابیتهایی در شعارهای امام وجود داشت؛ این جذابیتهای آن قدر قوی بود که توانست قشرهای مختلف مردم و از جوانها را وارد میدان کند. ... از جمله‌ی میانی مطرح‌شده‌ی به‌وسیله‌ی امام و شعارهای امام بزرگوار، مسئله‌ی مردم‌سالاری بود؛ یعنی اختیار حاکمیت کشور در دست مردم باشد؛ مردم انتخاب کنند، مردم بخواهند، مردم اراده کنند؛ در همه‌ی عرصه‌های زندگی ^۳ ».
	۳- علم شدن مردم‌سالاری دینی، مقابل لیبرالیسم و کمونیسم و فاشیسم	۴- استقرار مردم‌سالاری دینی، از	«جسم امام از میان ما رفته است اما روح امام زنده است؛ روح امام زنده است، راه امام زنده است، نفس امام در جامعه‌ی ما زنده است. آن جذابیتهایی که در زمان حیات ظاهری، مردم را، جوانها را، دلها را مثل آهن‌ریا به خود جذب میکرد، امروز هم وجود دارد. نام امام گره‌گشا است، علاوه بر اینکه اصول امام یک اصول تمام‌نشدنی و کهنه‌نشده‌ی است؛ اینها وجود دارد. بنابراین شعار عدالت اجتماعی و اقتصادی، شعار استقلال، شعار آزادی، شعار مردم‌سالاری، شعار جدا شدن از چنبره و جاذبه‌ی قدرت آمریکا و قدرتهای جهانی، امروز هم برای مردم ما و جوانهای ما جذاب است ^۴ ».
			«جشن حماسی انتخابات دیروز، بار دیگر گوهر درخشان عزم و اراده‌ی ملی را در برابر چشم جهانیان به جلوه آورد. مشارکت گسترده و پرشور شما، و هجوم مشتاقانه به مراکز رأی‌گیری، و تشکیل صفهای طولانی برای رسیدن به صندوق‌های رأی در همه جای کشور، و از همه‌ی قشرهای اجتماعی، نشانه‌ی آشکار از استحکام پایه‌های مردم‌سالاری اسلامی و دلیستی همگانی به این موهبت بزرگ پروردگار بود و ایران و ایرانی را در آزمون میدان عمل، سرافراز و روسفید کرد ^۵ ».

۱ . بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۱۳۹۶/۰۳/۲۲

۲ . بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۱۳۹۶/۰۳/۲۲

۳ . بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان، ۱۳۹۶/۰۳/۱۷

۴ . بیانات در مراسم بیست و هشتمین سالروز رحلت حضرت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۹۶/۰۳/۱۴

۵ . بیانات در مراسم بیست و هشتمین سالروز رحلت حضرت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۹۶/۰۳/۱۴

۶ . پیام به مناسبت حضور گسترده و حماسی مردم در انتخابات، ۱۳۹۶/۰۲/۳۰

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>مهم‌ترین مسائل در دنیای اسلام</p> <p>ه) مردم سالاری و امام:</p> <p>۱- مردم سالاری از مبانی مطرح‌شده به‌وسیله امام و از شعارهای امام بزرگوار</p> <p>۲- دو عنصر اساسی نظم مدنی و سیاسی بنا شده توسط امام:</p> <p>۱-۲- سپردن کار کشور به مردم از طریق مردم سالاری</p> <p>۲-۲- در چهارچوب شریعت بودن هرآنچه ناشی از حرکت مردم سالاری است</p> <p>۳- گزینش مردم سالاری برای نظام سیاسی کشور از مظاهر عقلانیت امام</p>	<p>«مردم سالاری دینی یا مردم سالاری اسلامی یک اندیشه‌ی نو بود، یک تجربه‌ی نو برای بشریت بود که به‌وسیله‌ی نظام جمهوری اسلامی و امام بزرگوار عرضه شد؛ این را شما روز جمعه در مقابل چشم مردم دنیا -از سیاستمدار و تحلیل‌گر و مسئول و مدیر و غیر مدیر و آحاد ملت- به نمایش میگذارید و نشان می‌دهید؛ اهمیت انتخابات این است»^۱.</p> <p>«جمهوری اسلامی نشان داد که نخیر، ما چیزی داریم به نام «مردم سالاری اسلامی»؛ مردم سالاری است و درعین حال اسلامی است و از هم تفکیک‌پذیر هم نیست. این انتخابات نشان‌دهنده‌ی این است: مردم سالاری اسلامی. مایه‌ی افتخار است، مایه‌ی روسفیدی است، مایه‌ی عزت است، مایه‌ی قدرت است؛ ملت هم در انتخابات احساس میکنند که کلید کارهای کشور دست خودشان است. احساس میکنند آنها هستند که میتوانند معین کنند عناصر اصلی کشور را؛ این خیلی مهم است»^۲.</p> <p>«انتخابات در کشور ما بسیار مهم است، نه فقط انتخاب ریاست جمهوری؛ انتخابات مجلس هم همین جور است، انتخابات شوراهای هم همین جور است. انتخابات یکی از دو رکن مردم سالاری دینی است. مردم سالاری دینی روی دو ستون ایستاده است؛ یکی از این دو ستون رأی مردم است، انتخابات است. ... مردم دنیا، صاحب نظران دنیا در مقابل فکر مردم سالاری دینی که در دنیا مطرح شد، مجذوب شدند. در مقابل مکاتب گوناگون مثل لیبرالیسم و کمونیسم و فاشیسم و امثال اینها، امام بزرگوار مردم سالاری دینی را که همان جمهوری اسلامی است، وارد میدان کرد و ملت‌ها را و خواص را در همه‌ی امکان‌های عالم، در همه‌ی کشورهای دنیا مجذوب خود کرد. این مردم سالاری دینی متکی است به انتخابات و باید در انتخابات واقعاً ملت ایران بدرخشد»^۳.</p> <p>«نکته‌ی بعدی این است که بسیج تحقق مردم سالاری دینی است. ما که می‌گوییم مردم سالاری دینی یا مردم سالاری اسلامی، بعضی خیال میکنند این مردم سالاری فقط پای صندوق رأی و انتخابات است؛ آن آنها یکی از جلوه‌های مردم سالاری دینی است. مردم سالاری یعنی بر اساس دین و بر اساس اسلام، سالاری زندگی جامعه، خود مردمند؛ مردم سالاری یعنی این؛ این معنای مردم سالاری اسلامی است. بسیج در همه‌ی عرصه‌ها مظهر مردم سالاری دینی و مردم سالاری اسلامی است»^۴.</p> <p>«احساس هویت ما فقط در زمینه‌ی علم نیست؛ ما در زمینه‌ی سخن نو -همین که ایشان گفتند: همین سخن تازه بگو- سخن تازه گفته‌ایم. فکر مردم سالاری همراه با معنویت و دین یک فکر نو در دنیای امروز است. ... اینکه ما آمدیم یک مردم سالاری همراه با دین، همراه با معنویت به وجود آوردیم، به معنای واقعی کلمه مردم سالاری است؛ در جاهای دیگر، مردم سالاری در واقع حزب سالاری است»^۵.</p> <p>«تشخیص وجود و بقای این صلاحیتها برعهده‌ی این مجلس معظم است و این، به‌نوبه‌ی خود مسئولیت‌های بزرگی را متوجه آن می‌سازد: آشنایی با جایگاه جمهوری اسلامی در دنیای کنونی؛ توجه به پدیده‌ی جذاب مردم سالاری دینی در میان انبوه شیوه‌های گوناگون حکومت که در آنها یا معنویت و دین، یا مردم، و یا هر دو قربانی شده‌اند؛ توجه به نقش بی‌مانند ایمان</p>

۱ . بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۹۶/۰۲/۲۷

۲ . بیانات در دیدار فرماندهان و کارکنان ارتش، ۱۳۹۶/۰۱/۳۰

۳ . بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۶/۰۱/۰۱

۴ . بیانات در دیدار بسیجیان، ۱۳۹۵/۰۹/۰۳

۵ . بیانات در دیدار جمعی از اساتید دانشگاه‌ها، ۱۳۹۵/۰۳/۲۹

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>(و) انقلاب و ترویج مردم سالاری:</p> <p>۱- تبدیل رژیم ننگین سلطنت استبدادی به مردم‌سالاری دینی با آمدن انقلاب:</p> <p>۱-۱- تبدیل نظام طاغوت‌سالار به نظام مردم‌سالار، مهم‌ترین کار اصولی انقلاب</p> <p>۱-۲- تبدیل دیکتاتوری به مردم‌سالاری، از منافع ملی پس از انقلاب</p> <p>۲- ترویج مردم‌سالاری اسلامی به برکت انقلاب</p> <p>۳- معناشدن نظام الهی به نظام مردم‌سالاری دینی با انقلاب اسلامی</p> <p>(ز) مردم‌سالاری خصوصیت بارز نظام:</p> <p>۱- مردمی بودن در عین دینی بودن</p> <p>۲- تکیه به مردم‌سالاری از سیاست‌های کلان و</p>	<p>و باورهای برآمده از معارف اسلامی در نوع گزینش‌های مردمی؛ توجه به تأثیر تقوای فردی و سیاسی شخص رهبر در حفظ اعتماد مردم و سلامت و صلابت و استواری نظام. اینها بخشی از مسئولیت‌های این مجلس معظم را که متشکل از فقهای مردمی و اثرگذار است، یادآور میشود و ادای آن را مطالبه میکند^۱.</p> <p>- «تلاش دشمن متمرکز است بر اینکه جمهوری اسلامی را از مردم‌سالاری دینی - این پدیده بی‌نظیر، این پدیده بدیع، این پدیده جذاب برای ملت‌های مسلمان - محروم کند؛ تلاششان این است^۲».</p> <p>- «اسلام ناب، اسلام صفا و معنویت، اسلام پرهیزکاری و مردم‌سالاری، اسلام «أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رَحَمَاءُ بَيْنَهُمْ» است^۳».</p> <p>- «۲۵ سال از رحلت امام عظیم‌الشان میگذرد، ولی شور و اشتیاق برای شنیدن درباره‌ی او و دانستن از او کم نشده است؛ مخصوص کشور ما هم نیست، در دنیای اسلام بلکه فراتر از دنیای اسلام، این واقعیت وجود دارد. نه تنها در کشور ما - که نسل سوم انقلاب در آن درحال بالیدن است - بلکه در دنیای اسلام، جوانان عصر ارتباطات و عصر اینترنت که با مسائل دور از محیط خود براحتی میتوانند ارتباط بگیرند، دنبال این هستند که درباره‌ی مسائل انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی و درباره‌ی معمار این بنای عظیم، مطالب بیشتری بدانند. پدیده‌ی مردم‌سالاری دینی، نظریه‌ی ولایت فقیه، مسائلی است که برای محیط‌های فکری دنیای اسلام، حائز اهمیت و دارای جاذبه است^۴».</p> <p>- «کنجکاوای که در نسل جوان امروز، در دنیا - بخصوص در دنیای اسلام - درباره‌ی پدیده‌ی مردم‌سالاری دینی وجود دارد، ناشی از این است که جمهوری اسلامی یک پدیده‌ی بود که ۲۵ سال از آغاز ولادت آن گذشت، و در تمام این مدت ۳۵ سال، با واکنش خشن و خصمانه‌ی قدرتهای مسلط دنیا مواجه بود: ... اما در مقابل جمهوری اسلامی، در برابر این همه حمله و این همه مخالفت خشن و بی‌ملاحظه، هم از بین نرفت، هم دچار محافظه‌کاری نشد، هم به غرب باج نداد، روزبه‌روز هم کشور پیشرفت کرد؛ این آن چیزی است که ماهیت این کنجکاوای را تشکیل میدهد^۵».</p> <p>- «افرادی گمان نکنند که امام بزرگوار ما، انتخابات را از فرهنگ غربی گرفت و آن را قاطی کرد با تفکر اسلامی و شریعت اسلامی؛ نه، اگر انتخابات و مردم‌سالاری و تکیه‌ی به آراء مردم، جزو دین نمی‌بود و از شریعت اسلامی استفاده نمیشد، امام هیچ تقیدی نداشت؛ آن آدم صریح و قاطع، مطلب را بیان میکرد. این جزو دین است، لذا شریعت اسلامی چهارچوب است؛ در همه‌ی قانونگذاری‌ها و اجراها و عزل و نصب‌ها و رفتارهای عمومی که تابع این نظم سیاسی و مدنی است، باید شریعت اسلامی رعایت بشود. و گردش کار در این نظام به‌وسیله‌ی مردم‌سالاری است^۶».</p> <p>- «در بنای آن نظم مدنی و سیاسی [توسط امام خمینی] دو نکته‌ی اساسی وجود دارد که این دو نکته به هم پیوند خورده است؛ به یک معنا دو روی یک حقیقت است: یکی عبارت است از سپردن کار کشور به مردم از طریق مردم‌سالاری و از طریق انتخابات، و دوم اینکه این</p>

۱ . پیام به مناسبت آغاز به کار پنجمین دوره مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۵/۰۳/۰۴

۲ . بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۴/۱۱/۲۸

۳ . پیام به حجاج بیت‌الله‌الحرام، ۱۳۹۳/۰۷/۰۸

۴ . بیانات در مراسم بیست و پنجمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۹۳/۰۳/۱۴

۵ . بیانات در مراسم بیست و پنجمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۹۳/۰۳/۱۴

۶ . بیانات در مراسم بیست و پنجمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۹۳/۰۳/۱۴

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>راهبردهای اصلی نظام برای رسیدن به آرمان‌ها</p> <p>۳- مردم‌سالاری اسلامی</p> <p>اساس کار نظام جمهوری اسلامی</p> <p>۴- تفکیک ناپذیر بودن مردم‌سالاری و دین در نظام جمهوری اسلامی</p> <p>۵- عرضه مدل جدید مردم‌سالاری دینی به دنیا توسط نظام جمهوری اسلامی</p> <p>۶- جمهوری اسلامی دارنده روشن‌ترین و واضح‌ترین مردم‌سالاری‌ها</p> <p>۷- مردم‌سالاری دینی از زایش‌های فکری جمهوری اسلامی در زمینه مسائل سیاسی</p> <p>ح) انتخابات در ایران، از مهم‌ترین نمودهای مردم‌سالاری دینی:</p>	<p>حرکت - که خود از اسلام سرچشمه گرفته بود و هرآنچه ناشی از حرکت مردم‌سالاری و سپردن کار به مردم است - باید در چهارچوب شریعت اسلامی باشد. این، دو بخش است، یا با یک نگاه، دو بُعد از یک حقیقت است^۱.</p> <p>- دانشمندان دانشگاهی، دانشجویان را توجیه کنند و به آنها تفهیم کنند که امروز مهم‌ترین مسئله در دنیای اسلام وحدت است. اتحاد به سمت هدفها؛ هدف استقلال سیاسی، هدف استقرار مردم‌سالاری دینی، هدف پیاده کردن حکم الهی در جوامع اسلامی؛ اسلامی که دعوت به آزادی میکند، اسلامی که انسانها را دعوت به عزت و شرف میکند؛ این امروز تکلیف است، این وظیفه است. نخبگان سیاسی هم باید بدانند عزت و شرف آنها با تکیه‌ی به مردم و آحاد ملت‌ها است، نه با تکیه‌ی به بیگانگان، نه با تکیه‌ی به کسانی که از بن دندان با جوامع اسلامی دشمنند^۲.</p> <p>- «در مراکز فرهنگی همچنین باید از افراد اهل فرهنگی استفاده کرد که واقعاً متدین و انقلابی و معتقد به اسلام سیاسی و مردم‌سالاری دینی باشند^۳».</p> <p>- «مردم‌سالاری ما از دل اسلام جوشید. بارها عرض شده است که این جور نیست که وقتی ما میگوییم مردم‌سالاری دینی، این به معنای یک ترکیب انضمامی بین مردم‌سالاری با یک مفهومی است و دین با یک مفهوم دیگری؛ این نیست. مردم‌سالاری ما از دین سرچشمه گرفته است، اسلام این راه را به ما نشان داده است^۴».</p> <p>- «اینکه در نظام مقدس جمهوری اسلامی، قدرت اجرائی، با ملتت، با آرامش، با صفا و صمیمیت، بین خدمتگزاران نظام دست‌به‌دست میشود، یک پدیده بسیار ارزشمند و مهمی است؛ این پدیده ناشی است از مردم‌سالاری اسلامی، که امام بزرگوار ما با درایت خود، با حکمت خود، آن را اساس کار نظام جمهوری اسلامی قرار دادند. کار دست مردم است، انتخاب در اختیار مردم است، و محور و مدار کارها هم اسلام عزیز است؛ مردم‌سالاری اسلامی... مزه‌ی مردم‌سالاری را مردم در جمهوری اسلامی چشیدند. از آغاز پیروزی انقلاب تا امروز، در همه‌ی مسائل مهم، در همه‌ی مسئولیتهای اساسی کشور، مردم بودند که نقش ایفا کردند^۵».</p> <p>- «ملت ایران مفتخر است که مسیر مردم‌سالاری اسلامی را در دوره‌های پی‌درپی با انگیزه و نشاط، پیموده و این درخت سرسبز و ثمربخش را در هر دوره، سرفرازتر و ریشه‌دارتر کرده است^۶».</p> <p>- «در زمینه‌ی سیاسی پیشرفت کرده‌ایم. در زمینه‌ی سیاست داخلی، همین مدل جدید مردم‌سالاری دینی که ما به دنیا عرضه کرده‌ایم، همین انتخابات، همین دست‌به‌دست شدن قدرت اجرائی و قدرت تقنینی کشور، یکی از بزرگترین موفقیتها است. مردم‌سالاری دینی، مردم‌سالاری سالم است؛ بدون کارها و شگردها و خدعه‌هایی که در دنیا معمول است^۷».</p> <p>- «صحنه حماسی و پُرشور انتخابات در روز جمعه‌ی ۲۴ خرداد، آزمون خیره‌کننده‌ی دیگری بود که چهره‌ی مصمم و پر امید ایران اسلامی را در معرض نگاه دوستان و دشمنان نهاد. رشد</p>

۱. بیانات در مراسم بیست و پنجمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۹۳/۰۳/۱۴
۲. بیانات در دیدار مسئولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی، ۱۳۹۲/۱۰/۲۹
۳. دیدار شهردار و اعضای شورای اسلامی شهر تهران با رهبر انقلاب، ۱۳۹۲/۱۰/۲۳
۴. بیانات در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۲/۰۶/۱۴
۵. بیانات در مراسم تنفیذ حکم ریاست جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۲/۰۵/۱۲
۶. متن حکم تنفیذ یازدهمین دوره‌ی ریاست‌جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۲/۰۵/۱۲
۷. بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۱۳۹۲/۰۴/۳۰

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>۱- اهتمام جمهوری اسلامی به مردم سالاری با انتخابات</p> <p>۲- انتخابات یکی از دو رکن مردم‌سالاری دینی</p> <p>۳- انتخابات، مظهر مردم‌سالاری اسلامی</p> <p>۴- استحکام پایه‌های مردم‌سالاری اسلامی با انتخابات</p> <p>۵- متکی بودن مردم سالاری دینی به انتخابات</p> <p>۶- انتخابات، پای فشردن بر مردم‌سالاری دینی صادقانه</p> <p>ط) مردم سالاری دینی و دشمنان:</p> <p>۱- ترس آور بودن رشد مردم‌سالاری اسلامی برای دشمنان</p> <p>۲- تحمل ناپذیر بودن اصل مردم‌سالاری اسلامی برای دشمنان</p>	<p>فزاینده‌ی سیاسی و پای فشردن بر مردم‌سالاری دینی صادقانه، حقیقت تابناکی است که با حضور متراکم شما در پای صندوق‌های رأی، یک بار دیگر در عمل به اثبات رسید و باطل السحر بافته‌ها و گرافه‌های دشمنان و حسودان و طمع ورزان شد^۱.</p> <p>« ۱۵-اهتمام به تربیت و پرورش مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی بویژه در ۳-۵... : ارتقاء تربیت عقلانی و رشد بینش دینی، سیاسی و اجتماعی دانش آموزان و اهتمام به جامعه پذیری برای تحکیم وحدت و همبستگی ملی، وطن دوستی و مقابله هوشمندانه با تهاجم فرهنگی و پاسداشت استقلال، آزادی، مردم سالاری دینی و منافع ملی^۲».</p> <p>«انتخابات در کشور ما مظهر «حماسه‌ی سیاسی» است. آنچه که عرض کردم که وظیفه‌ی ما است و وظیفه‌ی قشرهای گوناگون بود که انجام دهیم، مظهر «حماسه‌ی اقتصادی» بود. انتخابات، مظهر «حماسه‌ی سیاسی» است؛ مظهر اقتدار نظام اسلامی است؛ مظهر آبروی نظام است. آبروی جمهوری اسلامی به انتخابات و حضور مردم در پای صندوق‌های رأی و تأثیر یکایک مردم در انتخاب مدیران کشور است. انتخابات مظهر اراده‌ی ملی است، نماد مردم‌سالاری اسلامی است. ما که مسئله‌ی مردم‌سالاری اسلامی را در مقابل دموکراسی لیبرال غربی مطرح کردیم، مظهر مردم‌سالاری اسلامی همین حضور مردم در انتخابات است^۳».</p> <p>«میگویند ما متعهد به گسترش دموکراسی در دنیا هستیم - حالا کاری نداریم که دموکراسی خود آمریکا چه جور دموکراسی‌ای است؛ در این زمینه بحث نمیکنیم - با این ادعا، با کشوری مثل جمهوری اسلامی که روشن‌ترین و واضح‌ترین مردم‌سالاری‌ها و دموکراسی‌ها را در این منطقه داراست، دائم معارضا و مقابله میکنند؛ در عین حال پشت سر کشورهایی در این منطقه می‌ایستند و با کمال پرونی از آنها حمایت میکنند که بوی دموکراسی را استشمام نکرده‌اند و یک بار ملتشان رنگ انتخابات و رأی و صندوق رأی را ندیده‌اند. این هم تعهدشان نسبت به دموکراسی است! ببینید فاصله‌ی قول و عمل چقدر است^۴».</p> <p>«علی‌رغم همه‌ی سانسورهایی که آنها کردند، علی‌رغم فشارهایی که وارد کردند، امروز این فکر، فکری است که رائج شده. فکر مردم‌سالاری دینی، فکر حاکمیت معنویت و حاکمیت دین، فکر حضور مردم در عرصه‌ها، فکر مقابله‌ی در مقابل زورگوئی‌های قدرتهای جهانی و بلوکهای قدرتمند جهانی؛ این فکرها امروز رائج شده. شما می‌بینید که در دنیا این فکرها رائج شده؛ حالا به اسم ایران نیست، نباشد؛ ما اصرار نداریم که حتماً به اسم ایران باشد؛ اما هیچ کس هم در دنیا نیست که تأثیر انقلاب اسلامی و ایستادگی ملت ایران را در این حوادث انکار کند. امروز مسئله این است^۵».</p> <p>«در مقابل سترون و نازا بودن غرب در برون‌زائی اندیشه‌های نو - که بعد از اومانسیسم و مکتبهائی که متکی به اومانسیسم هستند و فلسفه‌های زائیده و منشأ گرفته‌ی از اومانسیسم غربی، دیگر غرب زایش فکری نداشته و ایده‌ی نو برای بشر و حیات انسان ارائه نداده - جمهوری اسلامی دارای زایش فکری است. ما برای مسائل روحی انسان، برای مسائل اجتماعی انسان، برای مسائل حکومتی انسان، حرفهای تازه‌ای داریم. حرف تازه معنایش این نیست که اگر گفته شد، همه‌ی دنیا آن را قبول خواهند کرد؛ معنایش این است که یک جریان جدیدی</p>

۱ . پیام به مناسبت حضور حماسی مردم در انتخابات ریاست‌جمهوری یازدهم، ۱۳۹۲/۰۳/۲۵

۲ . ابلاغ سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش، ۱۳۹۲/۰۲/۱۰

۳ . بیانات در حرم مطهر رضوی، ۱۳۹۲/۰۱/۰۱

۴ . بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۱/۱۱/۲۸

۵ . بیانات در دیدار نخبگان و مسئولان استان خراسان شمالی، ۱۳۹۱/۰۷/۲۵

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>۳- تلاش دشمن برای محروم کردن جمهوری اسلامی از مردم‌سالاری دینی</p> <p>۴- مردم‌سالاری اسلامی در مقابل دموکراسی لیبرال غربی</p> <p>ی) توصیه‌ها و بایدها:</p> <p>۱- لزوم استفاده از فرصت حج برای تبیین الگوی مردم‌سالاری دینی</p> <p>۲- لزوم همراه بودن نظام مردم‌سالاری دینی با هدف‌های انقلاب و جهت‌گیری‌های انقلابی</p> <p>۳- توصیه به تشکّل‌های دانشجویی برای تبیین کلیدواژه اساسی و اصلی مردم‌سالاری</p> <p>۴- لزوم توجه به پدیده جذّاب مردم‌سالاری دینی در میان انبوه شیوه‌های گوناگون حکومت</p>	<p>را در دریاچه‌ی عظیم فکر بشری به وجود می‌آورد؛ موج‌آفرینی میکند. ما امروز در زمینه‌ی مسائل سیاسی، «مردم‌سالاری دینی» را عرضه میکنیم!»؛</p> <p>«انتخابات یک حادثه‌ی گذرا نیست، یک حادثه‌ی اثرگذار است؛ لذا روی این باید تأمل کنیم. اولاً انتخابات رکن مهم نظام است. نظام مردم‌سالاری دینی، متکی به انتخابات است. بدون انتخابات، مردم‌سالاری نخواهد بود. معیار تکیه‌ی به مردم، معیار مشهود و محسوس و قابل اندازه‌گیری، همین انتخابات است.»</p> <p>«در مردم‌سالاری اسلامی، روح، لب و ماده‌ی اصلی عبارت است از اسلام؛ از این هیچ تخطی‌ای نباید بشود؛ و وجود ندارد و ان‌شاءالله بعد از این هم نخواهد داشت. در تنظیم قوانین، در گزینش افراد، معیار ما اسلام است. شکل کار، قالب کار، روش مدیریت، مردم‌سالاری است؛ یعنی مردمنده که وارد صحنه میشوند، به اسلام هم از بن دندان عقیده دارند؛ ولو حالا ممکن است کسی از ظواهر بعضی از آنها حدس نزند که اینها به اسلام و به نظام اسلامی پایبندند؛ اما واقعاً پایبندند، اسلام را دوست میدارند... اسلام همچنان لب و محتوا و ماده‌ی اصلی حرکت نظام ماست، شکل هم شکل مردم‌سالاری است؛ از هم جدا نیستند. یعنی این مردم‌سالاری هم باز از خود اسلام سرچشمه گرفته. اینکه گفته بشود ما مردم‌سالاری را از غربی‌ها یاد گرفتیم، خطاست. صورت ظاهر، یکی است؛ اما مردم‌سالاری ما ریشه در یک معرفت دینی دیگر و یک جهان‌بینی دیگری دارد، تا آنچه که آنها میگویند. ما برای انسانها کرامت قائلیم، برای رأی آنها ارزش قائلیم و حضور آنها را وسیله‌ای میدانیم برای اینکه اهداف الهی تحقق پیدا کند و بدون آن امکان‌پذیر نیست...»</p> <p>«انتخابات تونس و مصر و شعارها و رویکردهای مردم یمن و بحرین و سایر سرزمینهای عربی، علامت میدهد که همه میخواهند «مسلمان معاصر» بدون افراط خشک‌سرانه و تفریط غربگرایانه باشند و با شعار «الله اکبر» میخواهند مسلمانانه، با ترکیب «معنویت»، «عدالت» و «عقلانیت»، و با روش «مردم‌سالاری دینی»، از پس تحقیر و استبداد و عقب‌ماندگی و استعمار و فساد و فقر و تبعیض صد ساله رهائی یابند؛ و این، درست‌ترین راه است.»</p> <p>«خواست عمومی ملت‌هایتان بازگشت به اسلام است؛ که البته به مفهوم «بازگشت به گذشته» نیست. اگر انقلابها باذن‌الله واقعی بمانند و ادامه یابند و دچار توطئه یا استحاله نگردند، مسئله‌ی اصلی شما، چگونگی نظام‌سازی، قانون‌نویسی و مدیریت کشور و انقلابها خواهد بود؛ این همان مسئله‌ی مهم تمدن‌سازی اسلامی مجدد در عصر جدید است. در این جهاد بزرگ، کار اصلی شما این خواهد بود که چگونه یک تاریخ عقب‌ماندگی و استبداد و بی‌دینی و فقر و وابستگی حاکم بر کشور‌هایتان را در کوتاه‌ترین زمانها ان‌شاءالله جبران کنید و چگونه با رویکرد اسلامی و به شیوه‌ای مردم‌سالارانه و رعایت عقلانیت و علم، جامعه‌سازی کنید.»</p> <p>«دست ما پر است. ما فکر درست داریم. جمهوری اسلامی یک اندیشه‌ی سیاسی نوئی به دنیا عرضه کرده است: مردم‌سالاری دینی. این اندیشه‌ی سیاسی نو، متکی به فلسفه‌ی درست، متکی به زمینه‌های فکری و اعتقادی مستحکم و از لحاظ عملی قابل اجرا و پیشرونده است.</p>

۱. بیانات در دیدار اساتید دانشگاه‌ها، ۱۳۹۱/۰۵/۲۲

۲. بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۰/۱۲/۱۸

۳. بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۰/۱۲/۱۸

۴. خطبه‌های نماز جمعه تهران + ترجمه خطبه عربی، ۱۳۹۰/۱۱/۱۴

۵. خطبه‌های نماز جمعه تهران + ترجمه خطبه عربی، ۱۳۹۰/۱۱/۱۴

مستندات	مهم‌ترین محورها	موضوع	ردیف
<p>این فکر، این راه، این فلسفه و این تجربه‌ای که در طول این سی و دو سال در اختیار ملت ایران است، دست ما را پر کرده است^۱.</p> <p>«یکی از چیزهایی که در هر حرکت عمومی و در هر نهضت لازم است، این است که بر اساس تفکرات و مبانی پایه‌ای این نهضت و این جریان، هم بایستی «واژه‌سازی» بشود، هم بایستی «نهادسازی» بشود. وقتی یک فکر جدید - مثل فکر حکومت اسلامی و نظام اسلامی و بیداری اسلامی - مطرح میشود، مفاهیم جدیدی را در جامعه القاء میکند؛ لذا این حرکت و این نهضت باید واژه‌های متناسب خودش را دارا باشد؛ اگر از واژه‌های بیگانه وام گرفت، فضا آشفته خواهد شد، مطلب ناگفته خواهد ماند. ما مردم‌سالاری را قبول داریم، آزادی را هم قبول داریم، اما لیبرال‌دموکراسی را قبول نداریم^۲».</p> <p>«سابقه‌ی فقه سیاسی در شیعه، سابقه‌ی عریقی است؛ لیکن یک چیز جدید است و آن، نظام‌سازی بر اساس این فقه است؛ که این را امام بزرگوار ما انجام داد. قبل از ایشان کسی دیگری از این ملتقطات فقهی در ابواب مختلف، یک نظام به وجود نیاورده بود. اول کسی که در مقام نظر و در مقام عمل - توأماً - یک نظام ایجاد کرد، امام بزرگوار ما بود؛ که مردم‌سالاری دینی را مطرح کرد، مسئله‌ی ولایت فقیه را مطرح کرد. بر اساس این مبنا، نظام اسلامی بر سر پا شد. این، اولین تجربه هم هست. چنین تجربه‌ای را ما در تاریخ نداریم؛ نه در دوران صفویه داریم، نه در دوره‌های دیگر^۳».</p> <p>«من چند نمونه از مظهر عقلانیت امام عرض میکنم. اولین نمونه، همین گزینش مردم‌سالاری برای نظام سیاسی کشور بود؛ یعنی تکیه‌ی به آراء مردم. انتخاب مردم‌سالاری، یکی از مظاهر روشن عقلانیت امام در مکتب حیاتبخش و نجاتبخش او بود^۴».</p>	<p>۵- لزوم استفاده از معتقدان به مردم سالاری دینی در مراکز فرهنگی</p> <p>۶- لزوم پاسداشت مردم سالاری دینی در سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور</p> <p>۷- لزوم جامعه‌سازی به شیوه‌ای مردم‌سالارانه برای تمدن‌سازی اسلامی مجدد در عصر جدید</p> <p>۸- خطاب‌بودن دیدگاه تقلیدی بودن مردم سالاری از غربی‌ها</p>		

^۱ . بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان، ۱۳۹۰/۰۸/۱۱

^۲ . بیانات در دیدار بسیجیان استان کرمانشاه، ۱۳۹۰/۰۷/۲۲

^۳ . بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۰/۰۶/۱۷

^۴ . بیانات در مراسم بیست و دومین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۹۰/۰۳/۱۴